

Iran: politisk dynamikk og risiko

GCE NODE

Torsdag 19 mai

Kjetil Selvik

Tvetydig politisk kontekst

Hva er en islamsk republikk?

- Demokrati v. teokrati
- "Den rettslærdes styre" (*velayat-e faqih*)
 - Lederens v. grunnlovens autoritet

Formell maktstruktur

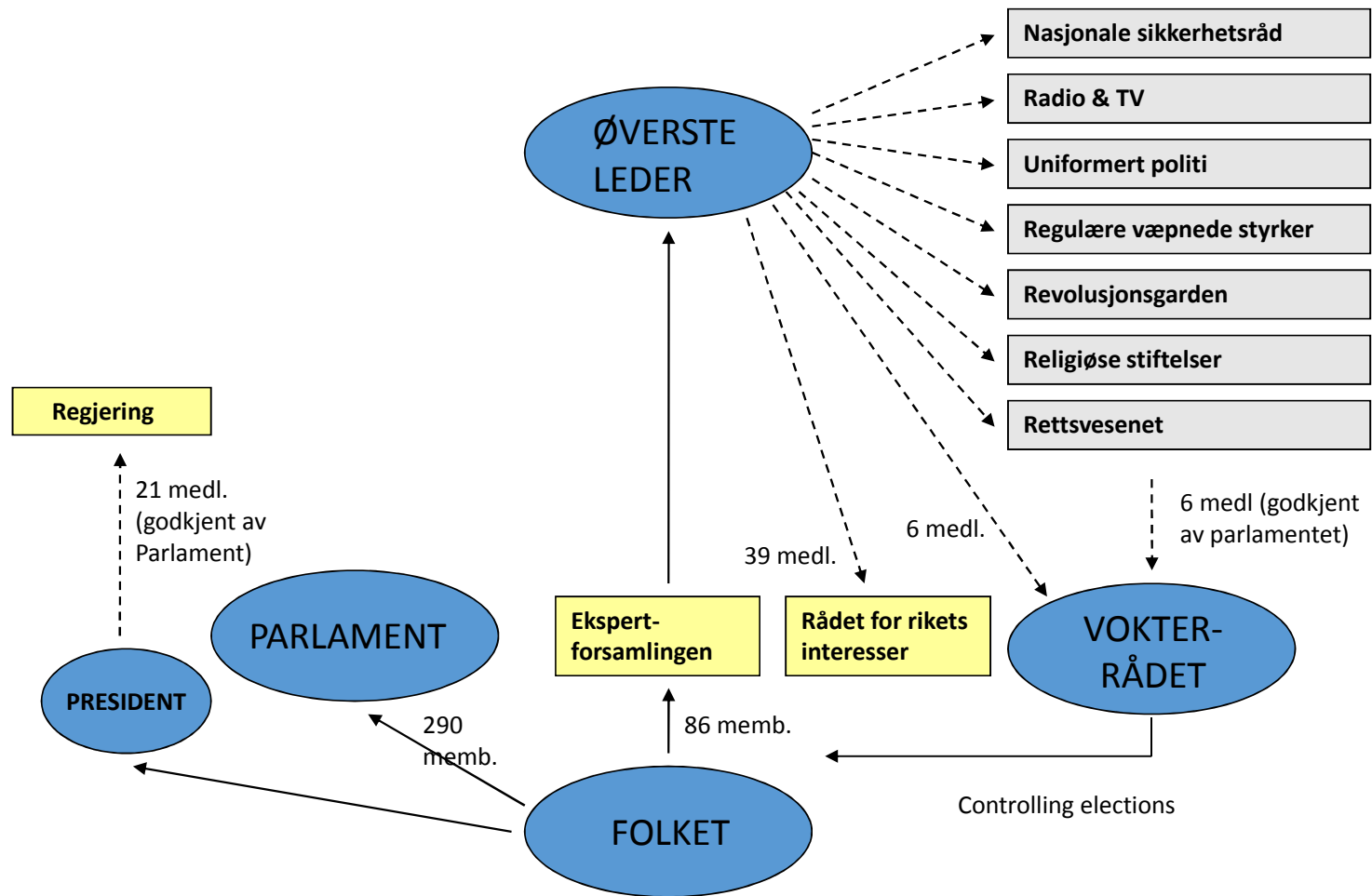
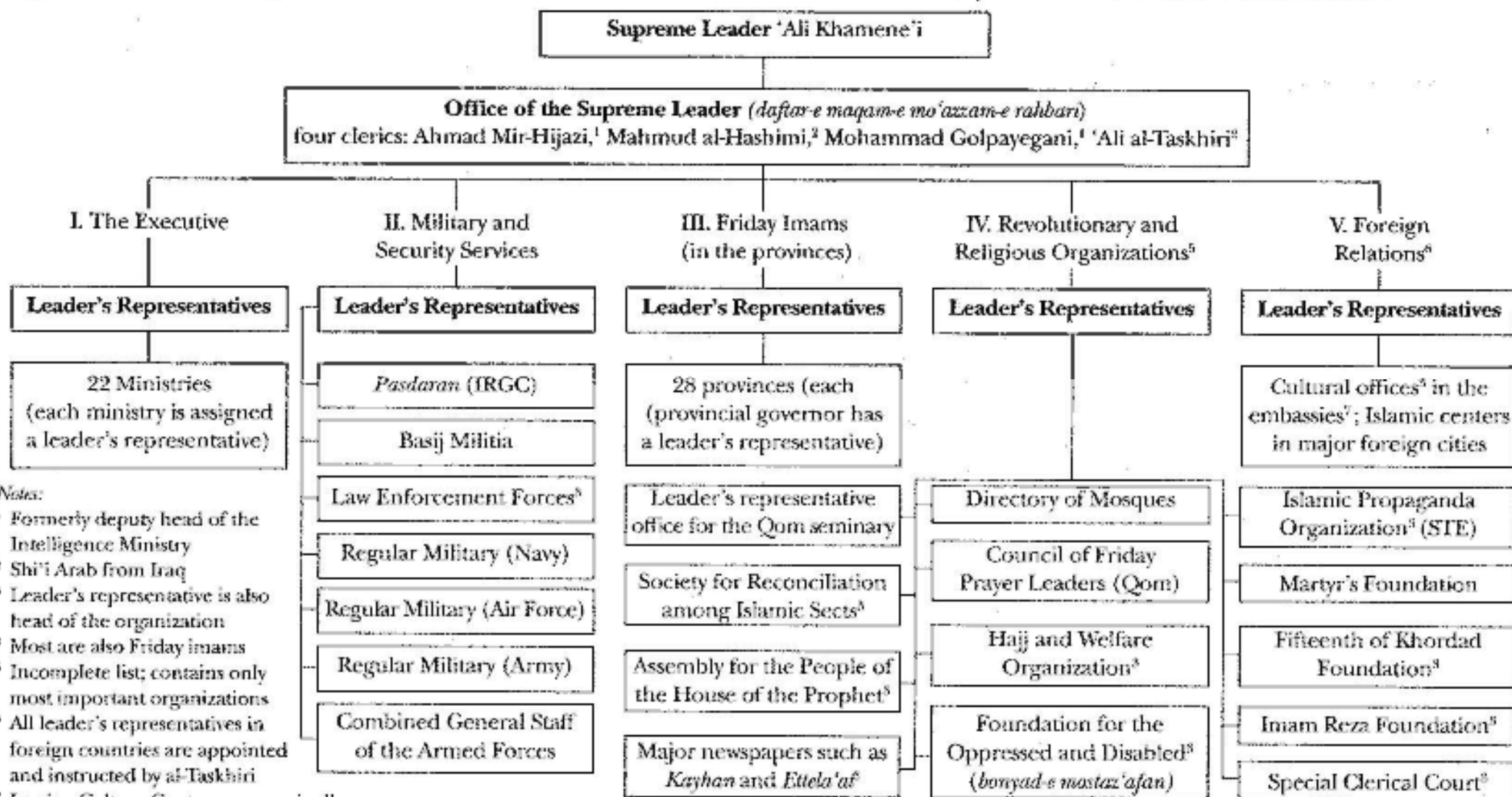

Diagram 9: The Five Spheres of Influence of the Leader of the Revolution (System of 'Clerical Commissars')

Notes:

- ¹ Formerly deputy head of the Intelligence Ministry
- ² Shi'i Arab from Iraq
- ³ Leader's representative is also head of the organization
- ⁴ Most are also Friday imams
- ⁵ Incomplete list; contains only most important organizations
- ⁶ All leader's representatives in foreign countries are appointed and instructed by al-Takshiri
- ⁷ Iranian Culture Centers are nominally attached to the embassies, but act independently

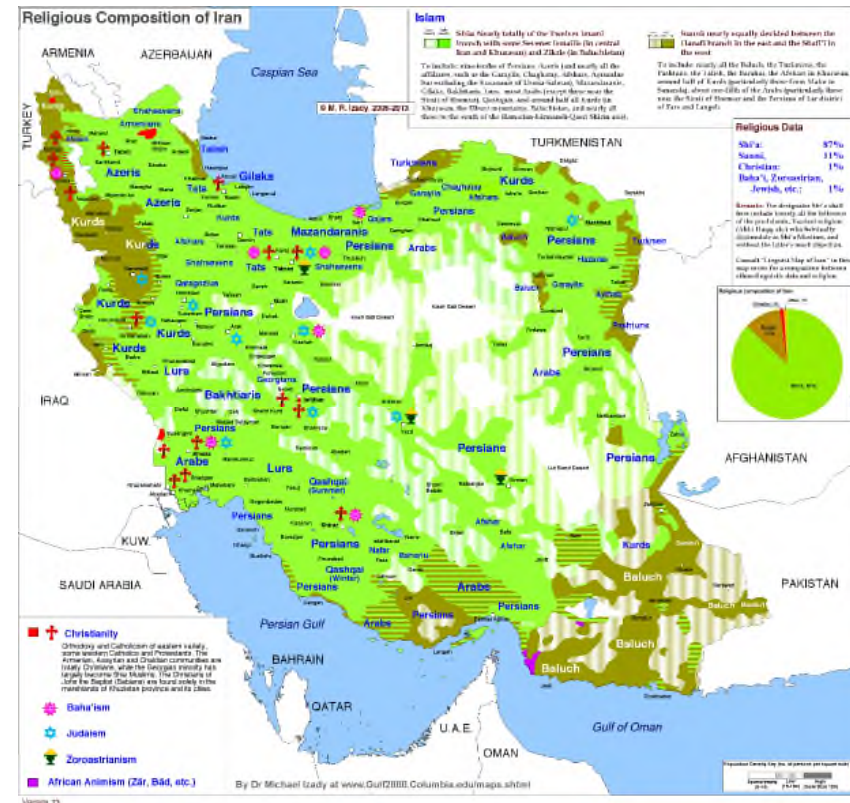
Inn- og ut-grupper

- Kandidater til valg
- Parti-organisering
- Tilgang til media
 - Radio og TV
 - Aviser
- Moske-drift

Religiøs sammensetning

- Shia (Tolver) 89 prosent
- Sunni 10 prosent
- De fleste sunnimuslimene også etniske minoriteter
- 1 prosent kristne, jøder, zoroastere, bahaier og andre

Språklige skillelinjer

- Persisk (51 prosent)
- Azeri (24 prosent)
- Gilaki og Mazanderani (8 prosent)
- Kurdisk (7 prosent)
- Arabisk (3 prosent)
- Lur (2 prosent)
- Baluchisk (2 prosent)
- Turkmenisk (2 prosent)

Kvinneres utdanning og arbeid

- Stor fremgang i utdanning
- Alfabetisering:
 - 1966: 15 prosent
 - 1976: 28 prosent
 - 1986: 49 prosent
 - 2006: 87.6 prosent
- Overrepresentert på universitetene
- Mindre fremgang i arbeidsmarkedet

Politiske fraksjoner

	Konservative	Moderate	Reformister	Nykonservative
Økonomisk politikk	Fritt marked med islamsk velferd	Liberal	Delt	Populistisk
Utenrikspolitikk	Anti-vestlig	Diplomati	Dialog	Konfronterende
Kulturell politikk	Konservativ	Pragmatisk	Liberal	Konservativ
Islamsk Republikk	Teokrati	Teknokrati	Demokrati	Garnisonstat

Rouhanis presidentskap (2013-)

- Brodd mot "ekstremisme"
- Internasjonal avspenning
- Økonomisk utvikling først
- Tillit hos reformistene

Risikofaktorer

- Regimets utvikling
- Regional utvikling
- Internasjonal utvikling

Hvor går Iran?

- Khameneis etterfølger
- Parallele maktstrukturer
- Kontroll over voldsmakt?

Hvor går Midtøsten?

- Uforenlige sikkerhetsstrategier
- Sunni-Shia-polarisering
- Høyt spill i Syria og Irak

Hvor går USA?

- Presidentvalg 2016
- Kongressvalg 2016
- Rotfestet motstand mot Iran
- Oppgjør med arven fra Obama?

